

Sok bába között elvész a kisvállalkozás –

avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

2010. november

Írta

Isabella Besedová, Hnuti Duha/Föld Barátai Csehország és Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Az író ezúton szeretné megköszönni a segítséget a következőknek:

Martin Kryl – Hnuti Duha/Föld Barátai Csehország és Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Anna Roggenbuck – Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

László Fazekas – Magyar Természetvédők Szövetsége – Föld Barátai Magyarország és Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Greig Aitken – Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Antonio Tricarico – Campagna per la Riforma della Banca Mondiale és Counter Balance: Challenging the European Investment Bank

Anders Lustgarten – Bretton Woods Project and Counter Balance: Challenging the European Investment Bank

Pippa Gallop – Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

A kiadvány elkészültében az Európai Beruházási Bank (EIB) kommunikációs csoportjának segítsége is elengedhetetlen volt, akik nemcsak gördülékeny adatszolgáltatással, hanem tisztázó kérdéseimre adott válaszaikkal segítették munkámat.

Szerkesztette

Greig Aitken, Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Dizájn

David Hoffman, Közép–Kelet Európai Bankfigyelő Hálózat

Címlap

FDG

A kiadvány elkészültében anyagi segítséget nyújtott az Európai Unió (Környezetvédelmi és Fejlesztéspolitikai DG). A tartalmáért azonban csak a Közép–kelet Európai Bankfigyelő Hálózat felel, az nem szükségszerűen tükrözi a Európai Unió álláspontját. A Bankfigyelő Hálózat köszönetet mond továbbá a következő támogatóinak: Charles Stewart Mott Foundation, European Climate Foundation, International Visegrad Fund, Oxfam Novib, Sigrid Rausing Trust, VROM – Dutch Ministry of the Environment and Spatial Planning.

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	4
Bevezető	8
Hol a pénz?.....	13
A méret a lényeg – vagy mégsem?.....	24
Mi a gond a globális hitelekkel?	28
Ajánlások.....	30
Lábjegyzetek.....	32

Vezetői összefoglaló

2008 őszén, a gazdasági válság csúcspontján korábban elképzelhetetlen nehézségek merültek fel a világ minden részén. A felmerülő problémák között meg kell említenünk a vállalkozások tőkéhez jutásának nehézségeit, mely a tőkepiac bizalomvesztésének folyamánya. A gazdasági válság negatív hatásainak ellensúlyozására és az EU pénzügyminiszterei kérésének megfelelően az Európai Beruházási Bank (EIB) gazdaságélénkítő csomaggal állt elő, mely többek között 15 milliárd euróval megnövelte a globális hitel értékét, ezzel segítve az Unió kis- és közepes vállalkozásait (KKV).

Az EIB globális hitelnek nevezi azt a hitelformát, amikor egy pénzügyi közvetítő szervezet (általában kereskedelmi bank) beépül az EIB és a hitelfelvevő közé. A pénzügyi közvetítő az EIB tőkéjét sajátjával kiegészítve nyújt hitelt. A konstrukcióról és az EIB által elvárt speciális kedvezményekről a közvetítő szervezet tájékoztatja a hitelfelvevőt.

A globális hitelek elsődleges célja, hogy hozzájáruljon az EU KKV- szektorának céljaihoz. Ez a hitelkonstrukció 2009-ben az EIB Európában kihelyezett hiteleinek 22%-át tette ki.

Az EIB 2009 márciusában tartott sajtótájékoztatóján a bank válságprogramjának ismertetésekor az intézmény elnöke, Philippe Maystadt kiemelte, hogy „Habár egyedül nem vagyunk képesek csodára, az EIB az EU rendelkezésére áll és továbbra is erős és aktív szerepet játszik majd a gazdasági válság elleni küzdelemben.”

A kiadvány célja, hogy áttekintse a globális hitelek eredményességét 2008. és 2009. tekintetében a közép-kelet európai régió következő négy országában: Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia. A vizsgált két év a gazdasági válság legnehezebb időszakára volt, így kiemelt fontosságot kap a globális hitelek hatékonysága és folyósítása a KKV-k támogatásának érdekében.

Összesen 30, az EIB és pénzügyi közvetítők kötött hitelszerződést vizsgáltunk 1,87 milliárd euró értékben, mely a 2008–2009. időszak 78,7%-át teszi ki az említett négy ország tekintetében. Az összehasonlítás érdekében öt nyugat európai ország hasonló hiteleit is megvizsgáltuk.

Legfontosabb eredmények

A cseh, magyar, lengyel, szlovák hitelszerződésekből a következő tanulságok szűrhetők le:

- Az EIB és a pénzügyi közvetítők között megkötött szerződések összegének mindössze 74%-a került átutalásra.
- A pénzügyi közvetítők és a KKV-k közötti hitelszerződések összegének mindössze 69%-a került átutalásra.

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

- A gazdasági válság miatti kedvező feltételek ellenére a vizsgált 30 hitelkeretből 4 teljesen érintetlen.
- A vizsgált 30 hitelből csak 4 került teljes kihasználásra.
- A legtöbb pénzügyi közvetítő alig folyósított hitelt KKV-k részére annak ellenére, hogy az EIB-től kapott globális hitelkeret kifejezett célja éppen ez.
- Annak ellenére, hogy az EIB ígéretet tett a globális hitelek mértékének növelésére, a vizsgált időszak alatt Csehország és Szlovákia tekintetében valóban nőtt a globális hitelek összecszerúsége, azonban Magyarország és Lengyelország tekintetében ez az összeg csökkent.
- A globális hitelek egy részét a pénzügyi közvetítők az adott állam határain kívülre helyezték ki, ami különösen aggasztó, és ami egyáltalán nem tapasztalható a nyugat- európai országok esetén.
- 2008 és 2010 júniusa között összesen 2.946 KKV kapott támogatást a négy vizsgált országban, ami az ott lévő vállalkozások 0,001%-a. Előfordulhat azonban, hogy egy KKV akár többször is hitelt kap, így ez az arány tovább csökkenhet. Az EIB statisztikája alapján az Unió egész területén 2009-ben 50.000 KKV kapott hitelt, ami 0,0024%-os arányt jelent – ez több mint a duplája fele annyi idő alatt.
- A teljes egészében kiutalt hitelek átlaga közel 380.000 euró, miközben egy 2009-ben elvégzett felmérés szerint a KKV-k 71%-a maximum 100.000 euró hitelt igényelne. Egy 20 millió eurós magyar hitelkereten 2 vállalkozás osztozik, és csak egy olyan szlovák hitelkeretet találtunk, ahol az átlagos hitelméret kevesebb, mint 100.000 euró. A közép-kelet európai térségben a globális hitelek kedvezményezettjei inkább a közepes, mint a kisvállalkozások, ellentétben a nyugati térségben tapasztaltakkal.
- A vizsgált időszak alatt a nyugati tapasztalatokkal ellentétben csak egy olyan hitelkeretet találtunk a négy vizsgált kelet- európai országban, mely célzott támogatást juttat mikro- vállalkozások részére, kutatás-fejlesztésre, vagy akár a megújuló energia területére.
- Sajnos az EIB globális hitelekkel kapcsolatos adatszolgáltatása nem kielégítő, miközben a honlapján megjelenő információk is pontatlanok. A felhasználatlan hitelkeretokről, a hitelkeretek felhasználásának mértékéről, a több országot érintő hitelkeretokről vagy akár az aktuális hitelkeret országok szerinti kihasználtságáról egyáltalán nem adott információt az EIB.

Annak, hogy a globális hiteleket közvetítő bankok az EIB-től kapott összeg jelentős részét nem adták tovább, több oka is lehet. Egyrészt felmerülhet a hitelhez jutás feltételeinek szigorítása, másrészt lehetséges, hogy a globális hitel intézménye nem versenyképes az egyéb KKV fejlesztési forrásokhoz képest. A tőkepiac nehéz helyzete kihat a bankok forráshoz jutására és annak költségeire is, miközben az EIB által felkínált globális hitel intézménye pont ezen a területen képes a közvetítő bankoknak segíteni. Ezen intézmények számára a könnyen megszerezhető, olcsó és rugalmas feltételű globális hitelek megteremtik a lehetőséget, hogy

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

tevékenységüket ne kelljen korlátozniuk. Éppen ezért a szóban forgó bankok a vizsgálatunk alapján arra töreksenek, hogy a globális hitelekhez feltételként szabott két éves hitelkihelyezés időtartamát minél jobban kihasználják.

Összességében a globális hitel intézménye a KKV szektor fejlesztését hivatott elősegíteni, azonban a közvetítő bankok voltak, akik ebből a lehetőségből a legtöbbet profitáltak. A régióban lévő KKV-k beszámolóiból jól látszik, hogy csak nagy nehézségek árán tudtak csak a globális hiteleken keresztül forráshoz jutni, ennek oka pedig elsősorban a közvetítő bankok által szabott feltételekben keresendő.¹

Éppen ezért kijelenthetjük, hogy az EIB kihelyezett, a gazdasági válság miatt megnövelt hitelkerete a globális típusú hitelek esetén kevésbé volt sikeres, mint a projektalapú hitelezése esetén. Ennek oka lehet, hogy a hitelek végső kedvezményezettjeivel kapcsolatban az EIB teljesen a közvetítő bankokra hagyatkozik, így nincs beleszólása a kiválasztási rendszer részleteibe.

Javaslatok

Miközben a gazdasági válság miatt nagy volt a politikai nyomás az EIB-n hogy növelje a KKV-k számára elérhető forrásait, ezt a nyomást nem sikerült áttérhelnie a közvetítő bankokra. Így viszont elveszett a gyorsaság és a célzott támogatás lehetősége.

Az EIB kifejezetten kérte a közvetítő bankokat, hogy ők végezzék a hitelkérelmek értékelését és a kiválasztási folyamatot, mivelhogy ők viselik a kockázatot. Azonban ezek a hitelek akár 50%-ban EIB forrásból valósulnak meg, így az EIB-nek nemcsak hogy tanácsos, hanem egyértelműen kötelező nyomást gyakorolnia a közvetítő bankokra, hogy a vizsgált időszaknál gyorsabban kerüljön a hitel a KKV-khoz. A két éves időkeret túl hosszú, a gazdasági válság alatt egyszerűen megengedhetetlen, különösen abban az esetben, amikor egy közvetítő bank előre megkapja a teljes hitelkeretet. Az is elfogadhatatlan, hogy bármiféle következmény nélkül marad az, amikor egy bank nem a teljes hitelkeretet adja tovább.

Ha ez EIB forrásait valóban gazdaságpolitikai célok elérésére akarjuk használni a gazdasági válság idején, és ez a cél az Unió KKV-inak támogatása a globális hitel intézményén keresztül, akkor az EIB-nek vállalnia kell a felelősséget azért, hogy ez egyáltalán nem az elvárható szinten valósul meg.

Az EIB-nek azért is vállalnia kell a felelősséget, hogy lehetővé tette azt, hogy a globális hitelek teljesen másként kerülnek felhasználásra Európa keleti és nyugati részében.

A Kelet-Európában működő globális hitelek ugyanis egyáltalán nem annyira célzottak, mint a nyugati régiókban. Az is aggodalomra ad okot, hogy a néhány közvetítő bank az EIB-vel kötött szerződésével ellentétben engedélyt kapott az országhatáron túli hitelkihelyezésre is. Az is tisztán látható, hogy a közvetítő bankok jelentős része a teljes hitelkeretet előre megkapta, miközben a hitel továbbítása túl lassan történt, ami a keleti régió gazdaságát és piacait figyelembe véve magyarázatot érdemelne. Végül, de nem utolsó sorban az EIB globális hitelekkel

---

¹Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

kapcsolatos adatszolgáltatásán (hitelszerződés aláírása után is) nagymértékben javítania kell.

Az EIB globális hiteleinek (bármely régióról legyen is szó) meg kell felelnie az alábbiaknak:

- Hogy megfeleljen az EU politikai célkitűzéseinek, célzottan kell segítenie olyan kulcsfontosságú szektorokat, mint például a mikrovállalkozások, kutatás-fejlesztés, megújuló energia. A célkitűzések nélküli hitelkihelyezést le kell csökkenteni, az így fennmaradó összeget pedig a célzott támogatásokhoz átcsoportosítani.
- Az EIB által biztosított kedvezményekből nagyobb résznek kell eljutnia a végső hitelfelvevőhöz. Ezt akár a működési vagy a biztonsági marzs terhére is el kell érni annak érdekében, hogy a KKV-k hitelhez jutásának feltételei javuljanak.
- Az EIB és a globális hiteket közvetítő bankok közötti szerződés szigorúbb feltételekkel, és annak betartásának ellenőrzésével kell, hogy köttessen. A hitelkeret továbbadása országhatáron belül kell hogy megtörténjen. Ha egy globális hitelkeret több országot is lefed, akkor meg kell határozni, hogy melyik országban milyen összeget kell kihelyezni, és az ettől való eltérést szabálytalanságnak kell tekinteni.
- Mivel a közvetítő bankok hiteltovábbadása túl lassan történik, javasoljuk, hogy az EIB a leszerződött hitelkeretből egyszerre maximálisan 50 millió euró összeget utaljon át (esetleg a teljes összeg 25%-át), így megakadályozható, hogy a bankok a saját, középtávú tartalékképzésre használják fel a hitelkeretet.
- Javasoljuk, hogy az EIB a honlapján hat havi bontásban adjon meg részletes adatokat a globális hitelekkel kapcsolatban. Ezen adatok között meg kell jeleníteni a közvetítőnek átutalt összeget, és azt az információt, hogy miként halad a hitel továbbadása a régióban és szektorálisan. Ezt az információt jelenleg az EIB csak külön kérésre biztosítja, miközben a közvetítővel leszerződött összeg, mint egyetlen, a honlapon megjelenő információ, megtévesztő lehet a globális hitelek helyi gazdaságra gyakorolt hatásának értékelésekor. A globális hitelek teljes értékeléséhez szükséges látni azt is, hogy mi és mennyi idő alatt történik a hitelkerettel a közvetítőknél.

Ettől eltekintve az EIB-nek ki kellene terjesztenie a KKV-k támogatását célzó tevékenységét. Ebbe a körbe tartozik a nemrég bevezetett garanciaátvállalás, amit össze lehetne kötni a korábban már ismertetett szektorok közvetlen támogatásával.

Ezek a lépések nemcsak a KKV-k közvetlen támogatása miatt fontosak, hanem egyben megkönnyítik ezen vállalkozások egyéb módon történő forráshoz jutását. Ilyen lehet például a kereskedelmi bankok által a gazdasági válság miatt megnehezített hitelhez jutási feltételeknek való megfelelés, amelyen képes lenne segíteni a fenti támogatási rendszer.

Sok baba között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Bevezetés

1. Miért és hogyan növelte hitelezési tevékenységét az EIB az elmúlt két évben

A jelzáloghitel-válság kezdete a Bear Stern befektetési alap 2007. júliusi megmentésével, majd csődjével kezdődött. Az eseményt gyorsan követte a hitelválság, ami az egész bankrendszerre kiterjedt 2008–2009 során. Óriási problémákat okozott a likviditás és a hitelezés területén még az olyan óriásoknál is, mint az angliai Royal Bank of Scotland vagy az amerikai AIG (American International Group).

A válságot azonnal nagyfokú bizalmatlanság követte, ami megjelent a bankszektoron belül, de a bankok ügyfeleinél is. A bankok és az egyéb pénzügyi szereplők egymásnak sem adtak hitelt, így a rendszer működése is veszélybe került, ami miatt sokuknak a kormányokhoz kellett segítségért fordulniuk. A kormányok hitellel, adott esetben teljes konszolidáción keresztül, vagy államosítással segítettek.

A bankszektor uraló bizalmatlanság a hitelezési tevékenységet is érintette. Hogy a helyzetüket ne rontsák tovább sokan egyszerűen befagyasztották a vállalkozói hitelezésüket, vagy olyan feltételeket támasztottak a hitelért folyamodók felé, mely szinte lehetetlenné tette a hitelfelvételt.²

Az Európai Unió gazdasági minisztereinek bizottsága (ECOFIN) 2008. szeptemberi

ülésén belátta, hogy a gazdasági válság ellenére a kis- és közepes vállalkozások (KKV) működéséhez elengedhetetlen a hitelhez jutás. Ennek a felismerésnek az eredményeként felkérték az EU „házi bankját”, az Európai Beruházási Bankot (EIB), hogy azonnal mozgósítson 15 milliárd eurót a kis- és közepes vállalkozások hitelhez jutásának elősegítéséeképpen.³ Ez az összeg tovább növelte az EIB által a szektor támogatására elindított négy éves programra elkülönített 30 milliárd eurót. Korábban a KKV szektor támogatását gazdaságélénkítési céllal az Európai Bizottság szorgalmazta akciótervein keresztül.⁴

KKV - KIS- ÉS KÖZEPES VÁLLALKOZÁSOK

Az EU-ban azt a vállalkozást nevezhetjük így, mely 10 és 250 munkavállalót foglalkoztat, éves nettó árbevétele 2 és 50 millió euró közé esik vagy a mérlegfőösszege 2 és 43 millió euró között van.

A szektor támogatását célzó program nagy nyilvánosságot kapott és nagy meglepődöttséget váltott ki. Neves weboldalak, köztük az „EurActiv” is foglalkozott a programmal, ahol a következők jelentek meg: „A KKV szektort érte a gazdasági válság legnagyobb csapása, a hitelekhez jutás nehézsége miatt munkahelyek kerültek veszélybe” majd „Az EIB hitelkeretet biztosít közvetítő bankoknak, akik azt továbbadják a KKV-k felé”. A program újdonsága abban rejlett a KKV-k számára, „hogy az EIB hitelezésben való részvételével csökken a bankok

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

kockázata, illetve a hitel egy részét is az EIB biztosítja majd.”⁵

Azzal, hogy az EIB is kockázatot vállalt a KKV szektor válságterhelt időszakban történő hitelezésében, a kereskedelmi bankokra kisebb súly nehezedett. Az EIB elnöke Philippe Maystadt kiemelte: „Intézményünk részvételének köszönhetően nélkülözhetetlen vállalkozások, a gazdaság valódi motorjai jutnak majd gyors segítséghez ebben a nehéz időszakban”.⁶

A befektetési kedv rossz volt, de az EIB segítségével az oly fontos KKV szektor megsegítésében a kereskedelmi bankok is részt vehettek.

1.1 Mik is azok a globális hitelek?

Mint a világ legnagyobb nemzetközi pénzügyi szervezete⁷, az EIB méretéből adódóan sem foglalkozik közvetlenül egyedi KKV támogatási ügyekkel, hanem ezzel a feladattal egy pénzügyi közvetítő szervezetet bíz meg, általában kereskedelmi bankokat. Ennek fényében a KKV szektor támogatására szánt 30 milliárd eurós forrást egy úgynevezett globális hitel keretén belül valósítja meg. Az EIB ezt hivatalosan „hitelkeretnek” nevezi, az elnevezés azonban nem elég pontos, hiszen a közvetítő bankok nem léphetik túl az úgynevezett hitelkeretet. Ezért gyakoribb a globális hitel elnevezés.

Az EIB a pénzügyi közvetítők segítségével a globális hiteleken keresztül évek óta segíti a KKV szektort. Ezek a hitelek számtalan kedvezményt biztosítanak az alacsony kamaton túl, a hosszabb futamidőn keresztül egészen a törlesztés későbbi megkezdéséig. Ezáltal a közvetítő bankok könnyebben tudják „eladni” a hiteleiket, a

KKV-k pedig kedvező feltételekkel jutnak hitelhez. Általában a teljes hitel 50%-a az EIB-től származik, míg a maradékot a közvetítő bank biztosítja. Cserébe az EIB elvárja, hogy a közvetítők közöljék a hitelfelvevővel a hitel forrását és annak körülményeit befolyásoló tényezőket. Szintén fontos szerepet kap az időtényező, ami természetesen szerződésenként változik, de általában 18 és 24 hónap közé esik. Ezen túlmenően van néhány olyan szektor, melyet kötelező kerülni. Ilyenek a szerencsejáték, az ingatlan vagy a hadiipar. Az EIB azt is meghatározta, hogy egy KKV hitele 40,000 és 12.5 millió euró közé kell hogy essen, míg a teljes projektösszeg nem haladhatja meg a 25 millió eurót.⁸

1.2 Kutatásunk célja és felépítése

Célunk megvizsgálni, hogy a globális hitelek milyen mértékben voltak képesek hozzájárulni a KKV szektor gazdasági válság utáni fellendüléséhez.

Kutatásunk során erre kerestük a választ néhány kiválasztott ország 2008–2009-es adatai alapján. Mivel az EIB globális hitelein keresztül sok milliárd euró kerül közreműködő szervezetekhez és az egyetlen megbízható adatforrás az EIB kommunikációs osztálya, úgy döntöttünk, hogy kutatásunkat négy közép-európai országra koncentráljuk, melyek a következők: Csehország, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia. Ezen túlmenően öt nyugat európai ország tekintetében is vizsgáltunk adatokat, melyek a következők: Egyesült Királyság, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Németország.

Az eredeti tervünk szerint a fenti kilenc országból származó adatokat hasonlítottunk volna össze. A négy kelet

európai országból összesen 30 globális hitelt összesen 1.87 milliárd euró értékben, mely az adott időszakra vonatkoztatva az összes hasonló hitelszerződés 78,7%-a. Az öt nyugat-európai ország tekintetében ugyanezek a számok: 32 globális hitel, 6.78 milliárd euró értékben, mely 43,85% az összes hasonló hitelszerződést figyelembe véve.

A vizsgált nyugat európai globális hitelekkel kapcsolatos számok eltéréseinek oka két dologra vezethető vissza. Először is, abban a régióban sokkal nagyobb összeg kerül globális hitelként a KKV szektorba. Másodszor pedig a globális hitelek egy jelentős része szektorálisan kerül meghatározásra (megújuló energiahordozók, vagy kutatás-fejlesztés) és nem a vállalkozás mérete szerint. Ilyenkor az EIB engedélyezi a közvetítő intézményeknek, hogy egy EU célkitűzéssel összhangban egy célkitűzést tekintszen elsődleges célnak. Habár számos egyéb kölcsönszerződés is érvényben volt ebben az időszakban a kelet-európai régióban, illetve az EIB a globális hiteleket inkább specifikus szektorokra szabottnak tartja (a korábban említett Unió által prioritásnak tartott szektorok) a kölcsön maga az üzleti hitelezés egy típusa. Az EIB saját működési tervének (Corporate Operational Plan – COP) leírása alapján, mind a globális hitelek, mind azok továbbadása a „KKV vagy mikro” kategória alá esik.⁹

LÍZING TÍPUSÚ GLOBÁLIS HITEL

Több kereskedelmi bank lízingrészleget működtet az üzleti hitelezés részeként, de a lízing maga – az általános globális hitelekkel szemben – általában nem járul hozzá semmilyen politikai cél megvalósításához. A lízing típusú globális hitel ugyanazt a KKV szektort célozza meg, mint az általános globális hitelek, de nem

kerül egy kategóriába a célzott kutatás-fejlesztés, a megújuló energia vagy a mikroállalkozások részére biztosított hitelekkel. Talán a legegyszerűbb úgy fogalmazni, hogy a lízing típusú globális hitelek ugyanazt a KKV szektort célozzák meg, mint az általános globális hitelek, sőt még a hozzáférés feltételei is azonosak.

A vizsgált kelet európai országokban az általunk ellenőrzött időszak alatt nem találtunk célzott globális hitelt. A nyugat európai országokban azonban szép számmal vannak ilyenek, és a kutatásunk során is vizsgáltunk ilyeneket.

A teljes minta 30 közép-keleti és 32 nyugat-európai hitelből áll, ami kis számnak tűnhet a teljes globális hitelekhez képest (2009-ben 18.34 milliárd euró) de még így is jócskán meghaladja azt a mintát, amit az EIB használt a globális hitelek legutóbbi négy saját értékelésénél.¹⁰

1.3 Adatok forrása és közzététele

Az EIB és a közreműködő bankok által követett üzleti és adatvédelmi szabályok miatt nem sikerült konkrét adatokat szereznünk sem a globális hitelek, sem a hitelek továbbadása kapcsán. Azonban az EIB érvényben lévő Belső Átláthatósági Politikája lehetővé teszi, hogy összesített adatokat hozzon nyilvánosságra a teljes leszerződött globális hitelek, egy ország, egy szektor vagy a hitelhez jutó KKV-k számának tekintetében¹¹ – és ez volt az, ami a kutatásunk alapját is adta.

Mi történt ezután...

A legjobb szándék ellenére is az EIB-től történő adat- és információszerezés nem kevés kívánni valót hagyott maga után.

A történet 2010 áprilisában kezdődött és a gyakori és nyílt egyeztetés ellenére elég hamar nyilvánvalóvá vált, hogy nemcsak a hitelfelvételek kapcsán vannak komoly problémák, hanem az adatkezeléssel és az adatok megbízhatóságával is. Összefoglalva, a globális hitelekkel kapcsolatos egymásnak ellentmondó adatok tisztázása néhány hónapon belül megtörtént, azonban 2010 szeptemberében az EIB kommunikációs osztálya jelezte nekünk, hogy a korábban általuk küldött adatok nem helytállóak. A hibás adatok érintették a KKV szektornak juttatott hitel összegét, a közreműködő szervezetek felé átutalt hitelkeret összegét, illetve az iparágak közötti megoszlást is.

Különösen aggasztó, hogy az EIB munkatársai csak a hibás adatokkal kapcsolatos folyamatos kérdéseink hatására fedezték fel a hibát. Így most úgy tűnik, hogy csak akkor kezdték figyelmesen áttekinteni az adatokat, miután azokat kiadták részünkre.

Annak ellenére, hogy az EIB-nek, mint közintézménynek, saját belső politikája alapján kell biztosítania az összesített adatokat, egy egész hónapra volt szüksége a jogi osztálynak, hogy eldöntse kiadhatóak-e az összesített adatok az öt nyugat-európai ország tekintetében. Azt nem közölték velünk, hogy miért volt szükség jogi állásfoglalásra ez esetben, főleg annak tudatában, hogy ugyanezen adatokat kértük a kelet-európai országok kapcsán.

Amikor végre a kelet-európai térséggel kapcsolatos javított adatok megérkeztek, észleltük, hogy csak azokkal a globális hitelekkel kapcsolatos adatok vannak meg, melyeket már lezártak, vagyis amelyeket teljes egészében eljutott a KKV szektorhoz.

Tehát annak ellenére, hogy első alkalommal az EIB a folyamatban lévő globális hitelekkel kapcsolatban is szolgáltatott adatokat, másodszor megtagadta az adatszolgáltatást ezekben az esetekben. Tette mindezt arra hivatkozva, hogy azok az adatok használhatatlanok és nem adnak megfelelő képet ehhez a kutatáshoz.

Ez természetesen nem igaz, hiszen kutatásunk célja, hogy az EIB globális hitelének gazdasági válság alatti teljesítményét (egyben a közreműködő bankok szerepét) tekintsük át, amihez hozzátartoznak a KKV szektorhoz nem, vagy nem teljes egészében eljutott hitelek is. Mi az olvasóra bízunk, hogy döntse el ő, mi oka lehetett annak, hogy az EIB ezt az információt visszatartotta.

Összességében az EIB által biztosított adatokat megfelelőnek értékeltük ahhoz, hogy mind a 30 részben vagy teljesen kiutalt kelet-európai globális hitel bevegyük kutatásunkba. Mindeközben a 32 nyugat-európai hitelből csak hét lezárt esetén kaptunk adatokat.

Ennek az összevisszaságnak az eredményeképpen a kutatásunk úgy módosult, hogy az elsősorban a kelet-európai régióra fókuszál, és a nyugat-európai adatokat csak ellenpéldaként mutatjuk.

Hangsúlyoznunk kell, hogy az adatok, amiből jelen kutatás dolgozott azok, amelyeket az EIB hajlandó volt a rendelkezésünkre bocsátani. Ahogy korábban írtuk, a kelet-európai régióban a négy ország és a 2008–2009 tekintetében az adataink a teljes globális hitel 78,7%-ot fedi le, míg ugyanez az adat nyugat-európai országokat figyelembe véve 43,85%.

Még egy, egyben utolsó megjegyzés. Habár

kértük, az EIB nem volt hajlandó szektorokra, illetve régiókra bontott adatokat szolgáltatni részünkre. Természetesen kerestük a közreműködő bankokat is, de üzleti és egyéb titkokra hivatkozva mind megtagadták az információszolgáltatást a globális hitelekkel kapcsolatban.

Ez még érthető lenne, ha konkrét hitellel kapcsolatban érdeklődtünk volna, de tőlük is az EIB-hez hasonlóan összesített adatokat szerettünk volna megkapni.

Mivel az EIB által létrehozott globális hitelek mögött az EU adófizető állampolgárai vannak,¹² az adatszolgáltatás megtagadása felháborító.

Hol a pénz?

A globális hitelektől és a kereskedelmi bankok részvételétől mindenki nagyon sokat várt annak tekintetében, hogy a KKV szektor hozzájut majd a rendkívül fontos forrásokhoz.

A közvetítő bankok majd képesek lesznek gyorsan továbbítani ezt a forrást az üzleti szféra felé akkor, amikor a saját forrásait a gazdasági válság miatt lecsökkentették.

Vajon megvalósult mindez?

1. Tábla közép-kelet európai régió globális hitelei A vastagon szedett hitelek esetén a teljes összeg továbbadásra került

Ország	Hitelkeret megnevezése	Hitelkeret szerződésének aláírása	Az EIB honlapján feltüntetett összeg	A közvetítő bank részére átutalt összeg	Továbbhitelezések száma	Továbbhitelezések országok szerint
Csehország	VUB Convergence & Mid Cap Loan	7/30/09	8,750,000	0	nincs adat	nincs adat
Csehország	Immorent CEE Regional Loan for SMEs	5/19/09	40,000,000	100 millióból 20 millió	39	Ausztria
Csehország	Ceska Sportelna Loan for SMEs I	5/19/09	200,000,000	200,000,000	91	Csehország
Csehország	VUB Convergence & Mid Cap Loan	3/17/09	10,000,000	40,000,000	4	Szlovákia
Csehország	SGEF Global & Mid Cap Loan III	12/15/08	100,000,000	45,000,000	403 (összesen)	Csehország 87%
Csehország	UniCredit CZ Global & Mid Cap Loan	11/7/08	100,000,000	0	nincs adat	Szlovákia 13%
Csehország	Összesen		458,750,000			nincs adat
Szlovákia	SZRB - Loans for SMEs	7/15/09	50,000,000	25,000,000	27	Szlovákia
Szlovákia	Immorent CEE Regional Loan for SMEs I	5/19/09	15,000,000	20,000,000	A szlovák KKV szektor nem részesült a forrásból	Ausztria
Szlovákia	VUB Convergence & Mid Cap Loan	3/17/09	30,000,000	40,000,000	4	Szlovákia
Szlovákia	CSOB leasing Slovakia GL II	10/10/08	20,000,000	20,000,000	324	Szlovákia
Szlovákia	Unicredit Leasing Slovakia GL	6/3/08	70,000,000	70,000,000	1407	Szlovákia
Szlovákia	Unicredit Bank Mid Cap	2/27/08	50,000,000	50,000,000	4	Szlovákia
Szlovákia	Összesen		235,000,000			
Lengyelország	Bank Ochrony Srodowiska GL III	12/3/09	75,000,000	25,000,000	nincs adat	Lengyelország
Lengyelország	Fortis Bank Polska Loan for SMES	11/30/09	50,000,000	0	nincs adat	nincs adat
Lengyelország	BRE Bank Loan for SMES I	7/31/09	100,000,000	50,000,000	46	Lengyelország
Lengyelország	PKO BP Global Loan II	7/31/09	150,000,000	150,000,000	75	Lengyelország
Lengyelország	BRE Mortgage Municipal GL II	8/18/08	31,188,597	100,000,000	12	Lengyelország
Lengyelország	Dexia Kommunalkredit CEE & SEE	12/15/09	75,000,000	75,000,000	16	Szlovákia
Lengyelország	BGK Global Loan II	6/5/08	100,000,000	50,000,000	98	Lengyelország
Lengyelország	Összesen		581,188,597			
Magyarország	SGEF HU SMEs and Other Priorities	9/15/09	50,000,000	0	nincs adat	nincs adat
Magyarország	CIB GL III	7/15/09	100,000,000	100,000,000	10	Magyarország
Magyarország	MKB Global and Mid Cap Loan	7/1/09	100,000,000	100,000,000	2	Magyarország
Magyarország	MFB Mid Cap Loan	6/8/09	100,000,000	50,000,000	8	Magyarország
Magyarország	Immorent CEE Regional Loan for SMEs I	5/19/09	15,000,000	20,000,000	A magyar KKV szektor nem részesült a forrásból	Ausztria
Magyarország	ERSTE Bank Hungary GL II	4/2/09	40,000,000	40,000,000	24	Magyarország
Magyarország	Unicredit HU Global and Mid Cap Loan	12/29/08	40,000,000	40,000,000	19	Magyarország
Magyarország	Unicredit Leasing Hungary GL	12/16/08	50,000,000	50,000,000	314	Magyarország
Magyarország	Volksbank Hungary GL II	11/14/08	30,000,000	30,000,000	1	Magyarország
Magyarország	MKB Global Loan	4/18/08	20,000,000	20,000,000	2	Magyarország
Magyarország	CIB GL III	3/25/08	50,000,000	50,000,000	16	Magyarország
Magyarország	Összesen		595,000,000			

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

2. Tábla Nyugat európai adatok

32 hitel adatait szerettük volna megkapni, de csak a 7 teljesen lezárt esetén jártunk sikerrel

Ország	Hitelkeret megnevezése	Hitelkeret szerződésének aláírása	EIB honlapján megjelenő összeg	Továbbhitelezések száma
Hollandia	Rabobank loan for SME I	7/30/09	300,000,000	333
Egyesült Királyság	Nincs teljesen kiköltött hitelkeret			
Franciaország	PG Caisse d'epargne petite entreprise	6/26/08	100,000,000	nincs adat
Franciaország	BNP Paribas PG PME VIII	10/8/08	300,000,000	1197
Franciaország	Socgen pret pour PME I	12/5/08	300,000,000	2782
Németország	Deutsche kreditbank umwelt GD	12/19/08	75,000,000	32
Németország	Rentenbank micro GL renew energy II	6/19/08	200,000,000	18
Olaszország	Gruppo Unicredito SME PG	10/27/08	300,000,000	3382

2.1 Leszerződött és felhasznált globális hitelek

Habár az EIB és a közvetítő bankok között hatalmas összegű globális hitelszerződések kötöttek, ennek töredéke sem jutott el a KKV szektorhoz.

Munkánk során megvizsgált, összesen 1.9 milliárd euró értékű globális hitelek esetén mindössze 2.946 támogatott KKV-t találtunk a fókuszunkban lévő négy kelet-európai országban. Hogy lássuk ennek a számnak az igazi nagyságát, tudnunk kell, hogy ebben a négy országban összesen 3.048.805 ilyen vállalkozás létezik.¹³

Ez azt jelenti, hogy az 1.9 milliárd euró a vizsgált közel két év alatt a szektor 0,001 százalékához jutott el. A képet tovább rontja, hogy a 2.946 KKV hitel nem feltétlenül jelent ugyanennyi vállalkozást, hiszen nagyon is lehetséges, hogy volt, aki többször is vett fel ilyen hitelt.

Az EIB nemrég hozta nyilvánosságra saját statisztikáit:

„Az EIB 2009-ben 12.7 milliárd eurós

összeget biztosított a közvetítő bankok részére, hogy a KKV szektort erősítse. Ez a megelőző évhez képest 55%-os növekedést jelent. Összesen 50.000 KKV részesült a kedvezményes hitelből”¹⁴

A nyilvánosságra hozott legutóbbi adatok szerint az EU-ban összesen 20.7 millió KKV-t tartanak nyilván.¹⁵ Ha ezt összehasonlítjuk az EIB által nyilvánosságra hozott adatokkal, akkor látjuk, hogy 2009-ben a KKV szektor 0,0024%-a kapott kedvezményes hitelt. Ez nem tűnik túl nagy számnak. Hozzá kell tennünk, hogy ez az adat egy évre vonatkozik, és még így is duplája annak a 0.001%-nak amit a négy kelet-európai ország majdnem két éves adatainak vizsgálatával kaptunk.

Érdekes, hogy amíg az EIB elégedett a 0,0024%-os eredményével az EU teljes KKV szektorát illetően, a négy vizsgált kelet-európai országban ez az eredmény még ettől is elmarad.

Ennek okai a következők között keresendők:

Az általunk megvizsgált 1.9 milliárd

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

eurónak csak a 74%-a került el egyáltalán a közvetítő bankokhoz és ettől még kevesebb érte el a KKV szektort.

De mit is jelent mindez? A globális hitelek részletekben érkeznek meg az EIB-től a közvetítő bankokhoz. A bankok általában csak akkor kapják meg a következő részletet, ha a náluk lévő összeg kihelyezéséről jelentést küldenek, de amikor a bank éppenséggel „megbízható partner” az EIB dönthet úgy, hogy előre átutalja az egész összeget. Vizsgálatunk során megállapítottuk, hogy 2010 júniusáig az 1.9 milliárd euró hitelkeret 74%-a jutott el ténylegesen a közvetítő bankokhoz.

A bankoknak a pénz megérkezése után legfeljebb 24 hónapjuk van, hogy továbbadják a hitelt. A hitelszerződések számát (2.946) figyelembe véve azt láttuk, hogy ha jóindulatúan számolunk is, akkor is csak az 1.9 milliárd euró 69%-a érte el közvetlenül a KKV szektort.¹⁶ Látunk rá jeleket, hogy a valóságban a KKV szektort sokkal inkább a teljes összeg 50%-a éri el.

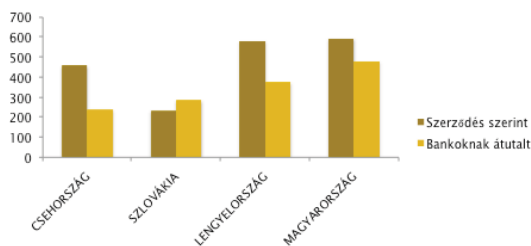
Természetesen néhány országban ettől jobb a helyzet, néhány országban azonban még ettől is rosszabb.

Nézzük a cseh példát, ahol összesen 458 millió euró értékű hitelt vizsgáltunk (a teljes összeg 75%-a) amiből összesen 52% jutott el a közvetítő bankokhoz és ettől még

kevesebb a KKV szektorhoz.

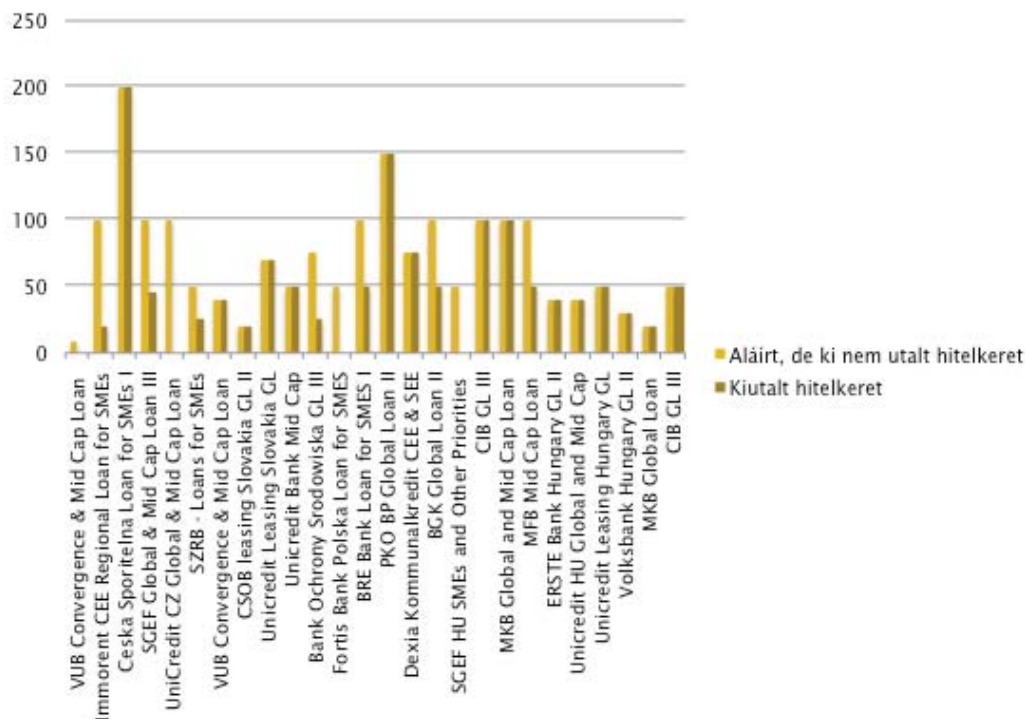
De hova lett a többi? Körülbelül 35%-át (163 millió euró) egyáltalán nem kapták meg a bankok és volt két hitelkeret (a VUB Convergence – Mid Cap Loan és az UniCredit CZ – Global & Mid Cap Loan) ahol ugyan történt szerződéskötés az EIB és a közvetítő bankok között, de semmilyen átutalás nem ment végbe. Talán a bankok nem kaptak elég időt hogy megtalálják a KKV szektor hitelre érdemes és képes képviselőjét. Az UniCredit esetén a 100 millió euróról szóló szerződést 2008 novemberében írták alá, több mint 18 hónapja. A VUB által menedzselte nem túl nagy hitelkeret 8.75 millió eurós szerződését pedig 2009 júliusában. Ahogy korábban írtuk az EIB általában két éves határidőt biztosít a közvetítő bankoknak, hogy továbbadják a hitelt. Hogyan lehetséges az, hogy 18 hónap alatt az UniCredit megkezdeni sem volt képes a globális hitelkeretét (100 millió euró), addig egy másik közvetítő, a Česká Spořitelna a teljes hitelkeretét (200 millió euró) továbbadta alig több mint egy év alatt?¹⁷ Az összehasonlítást félretéve, hogyan lehetséges egyáltalán, hogy a gazdasági válság legnehezebb időszakában az EIB globális hiteléből 100 millió euró senkinek sem kell? Talán ettől is érdekesebb kérdés, hogy a hat csehországi globális hitel esetén csak kettő adta tovább a hitelt az országhatáron belül (1. tábla)

1. Grafikon A közvetítő bankok által lehívott összegek a négy kelet-európai országban (millió euró) * A szlovák számok esetén idevettük a lengyel és a cseh globális hitelek ide érkező részét is

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

2. grafikon A közvetítő bankok által lehívott összegek aránya a globális hitelek teljes összegéhez viszonyítva a vizsgált kelet európai országokban (millió euró)

Ezt érdeemes közelebbről is megvizsgálunk. A globális hitelek célja, hogy az adott ország KKV szektorát segítse, és vagy senkinek nem kell, vagy végül egy másik országban köt ki!?!

Hogyan lehetséges, hogy a globális hitel egy másik országba kerüljön?

Ez a tény is fontos szerepet játszik abban, hogy miért is vallottak kudarcot az EIB globális hitelei Csehország esetében. Az EIB megkötötte a szerződéseit a cseh közreműködő bankokkal, hogy a cseh KKV szektort segítse, de ennek ellenére az összes forrás 14%-a más országokban, (Szlovákiában, Ausztriában) kötött ki.

Természetesen néha megtörténik az az eset, hogy a globális hitel egy olyan nagy nemzetközi közreműködő szervezethez kerül, amely több országban is tevékenykedik, és úgy tűnik arra is van példa, hogy egy-egy hitelkeret teljesen máshová kerül, mint ahová azt szánják. Például az Immorent CEE összesen 100 millió eurós hitelkeretéből 40 milliót kapott csehországi felhasználásra, ami teljes egészében érintetlen, miközben 20 millió euró került a hitelkeret céljai közt nem szereplő osztrák KKV szektorhoz. Így végül a célzott kelet- európai országok KKV szektorainak támogatására szánt források csökkentek¹⁸. Az EIB szerint a hitelkeret még nincs teljesen lezárva, így a jelenlegi vizsgálat nem mutat teljes képet.

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Akárhogyan is, a hitelkeretről szóló szerződést 2009 májusában írták alá, így a kérdés véleményünk szerint már esedékes.

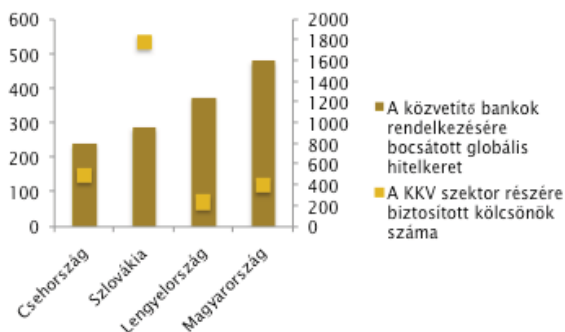
Szintén érdemes megemlítenünk, hogy a hitelkeretből 10 millió eurót az osztrák KKV szektornak szántak, azonban ez a szám már 20 millió eurónál tart, ez pedig csak úgy lehetséges, ha más országok forrásai csökkennek.

Egy másik esetben a 40 millió eurós VUB Convergence & Mid Cap Loan, melyet a csehországi és a szlovákiai KKV szektor részére hoztak, csak Szlovákiába jutott el. Ez igazságtalannak tűnik a cseh KKV szektorral szemben. De ez nemcsak Csehországgal történik meg, a Dexia Kommunalkredit CEE & SEE 75 millió eurós Lengyelországban felhasználandó hitelkeretről állapodott meg az EIB-vel, de a teljes összeg Szlovákiába került.

Érdekes, hogy ez a gyakorlat az általunk vizsgált nyugati hitelek esetén egyáltalán nem volt felfedezhető.

Erről az EIB-től azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a közreműködő bankok időről idő párbeszédet kezdeményeznek velük a hitelkeret eredeti szerződésben szereplő országtól eltérő helyen történő felhasználásával kapcsolatban.

3. grafikon Hitelkeretek mérete kelet-európai országoként (millió euró)

Természetesen ez a lehetőség a több országban is fiókkal rendelkező multinacionális bankok számára, mint például az Erste Csoport, a Dexia vagy a Societé Générale hatalmas előnyt jelent. Azonban az EIB globális hitelekkel kapcsolatos országra bontott jelentései nagyban félrevezetőek, hiszen a hitelkeret akár más országban is kiköthet.

Persze fel lehet tenni a kérdést, miszerint miért tesz ilyen engedményeket az EIB a közreműködő bankoknak? És miért van az, hogy a nyugati európai közreműködő bankok esetén fel sem merül ez a probléma?

Véleményünk szerint az EIB-nek kötelessége felügyelni a pénz útját, melyet a hitelkeret révén a közreműködő bankoknak juttat egészen a KKV szektor szereplőjéig.

Térjünk vissza a cseh helyzethez. Úgy tűnik tehát, hogy a cseh KKV szektort becsapták, hiszen az érték létrehozott, a közreműködő bankok által menedzselt hitelkeret végül nem jutott el hozzájuk, de még csak nem is az országban került felhasználásra.

Összességében elmondható, hogy az EIB és a közreműködő bankok között létrejött szerződések szerinti 460 millió eurós forrás a valóságban csak 240 millió euró és ennek csak egy töredéke jutott el a cseh KKV szektorhoz. Ez pedig sokkal kevesebb, mint amennyit a szektor remélt az EIB és a közreműködő bankok tevékenységétől. Ennek ellenére az EIB honlapján a 460 millió eurós összeg szerepel, amely mint látható messze van a valóságtól.

A vizsgált globális hitelek forrásaiból összesen körülbelül 497 cseh KKV részesült. Ez a szám azonban könnyen tovább csökkenhet, hiszen egy olyan

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

globális hitel adatait is tartalmazza, ahol a közreműködő bank együttműködve szlovák partnerével a szlovák KKV szektor támogatását is célozza, azonban az EIB nem szolgáltat erre vonatkozó részletes adatokkal.¹⁹

Még felfogni is nehéz, hogy Csehországban alig 500 KKV jutott forráshoz a 460 millió eurós globális hitelkeret segítségével, de Lengyelországban még ettől is rosszabb a helyzet. A vizsgált mintáink alapján látóterünkbe került 581 millió eurós Lengyelország részére elkülönített globális hitelösszeg mellett (a vizsgált időszakban az összes globális hitel körülbelül 87%-a) csak 247 kedvezményezett KKV-ról tudunk. Ebből a 247 KKV-ból 16 azonban Szlovákiában van! Mivel Lengyelországban a KKV szektor körülbelül 1,5 millió vállalkozást jelent,²⁰ a támogatás a teljes szektor 0,0001%-át érinti.

Természetesen a legtöbb hitelkeret még nyitva áll, így mondhatjuk, hogy a KKV szektor még nem kapta meg a teljes összeget, azonban a közreműködő bankok már majdnem a teljes, ha nem a teljes összeget megkapták, annak ellenére, hogy a forrásokat nem adták tovább.

Ezt példázza a magyar „Volksbank Hungary GL II” esete, melynek szerződését 2008 novemberében, a válság idején kötötték meg. A bank egyben kapta meg a teljes 30 millió eurós hitelkeretet, de 2010 júniusáig összesen 1 vállalkozásnak nyújtott hitelt. Szintén hasonló az 50 millió eurós „CIB GL III” melynek szerződését 2008 márciusában írták alá, a bank előre megkapta a teljes összeget, amiből 2010 júniusáig mindössze 16 esetben nyújtott hitelt KKV-k részére.

Egy szlovákiai példa az „UniCredit Bank Mid Cap loan”, melynek szerződése 2008

februárjában jött létre 50 millió euró értékben, a pénz meg is érkezett a bankhoz, de az eltelt több mint két év alatt csak négy KKV jutott ily módon forráshoz.

A KKV szektor támogatásának lassúsági rekordját minden kétséget kizárólag a lengyel közreműködők tartják. A hét lengyel vizsgált hitelkeret mindegyike nyitva van még, és ahogy korábban említettük ezeken keresztül összesen 247 esetben jutott a KKV szektor képviselője hitelhez. Fontos megjegyeznünk, hogy minden vizsgált országban legalább egy olyan esettel találkoztunk, amikor a hitelkeret nem az adott országban került felhasználásra, és négyből három esetben találtunk olyan hitelkeretet, melyből egyáltalán nem használtak fel forrást.

2.2 A globális hitelek a KKV szektornak vagy a közreműködő bankoknak vonzóbb?

Nehéz összehasonlítást tenni a nyugati országokkal, hiszen az EIB velük kapcsolatban csak a teljesen lezárt hitelek esetén szolgál információval.

Ennek ellenére kikövetkeztethetjük a fenti kérdésre válaszunkat:

Két évvel az Európai Bizottság az EIB globális hiteleire fordított összege megnövelésének bejelentése után, a kilenc országban megvizsgált 62 globális hitelkeret közül csak 11 került teljesen a KKV szektorhoz. Ez 14.81% kelet európai²¹ és 21.8% nyugat európai viszonylatban, az egészet együtt nézve pedig csekély 18%.

Természetesen a hitelkeretek különböző időpontokban indultak, így azoknak

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

kevesebb idejük volt a források kihelyezésére. Mégis elmondható, hogy a vizsgált szerződések leggyakrabban 2008. során jöttek létre és valamilyen módon kapcsolódnak egy korábbi, általában tejesen a KKV szektorhoz juttatott globális hitel kifizetéséhez.

Lehetséges az is, hogy a közvetítő bankok nehezen tudnak megfelelő szereplőt találni a KKV szektor területén, de valószínűbbnek tűnik, hogy egyszerűen csak a gazdasági válság miatt megszigorították a KKV-k hitelhez jutásának feltételeit. Érdekes kérdés, hogy vajon az EIB miért nem gyakorol nagyobb nyomást a közreműködő bankokra a forráskihelyezés tekintetében vagy keres olyan partnereket, akik ezt képesek megoldani.

Úgy tűnik, hogy az országos, illetve nemzetközi méretű bankok azok, akik keresik a globális hitelek menedzselésének lehetőségét. De vajon miért vállalják ezt a feladatot, ha nem tudják a forrásokat a KKV szektorhoz eljuttatni?

A globális hitelek kedvező feltételei

Talán más is van a mögött, hogy a közreműködő bankok nehezen találják meg a pénz helyét. Talán az EIB globális hitelei mégsem annyival kedvezőbbek a vállalati hitelek feltételeitől, így kicsi az érdeklődés a piacon.

A KKV szektor számára a globális hitel kedvező elemei a fizetendő kamat mértéke, a hosszabb futamidő és a késleltetett törlesztés lehetősége. Ezek azok a jellemzők, amiket az EIB munkatársai minden egyeztetésünk alkalmával megemlítettek. Szintén többször hangoztatták, hogy nem profitorientált, illetve kiváló, AAA besorolású intézményként lehetősége van arra, hogy egyedülálló kedvezményeinek egy részét továbbadja a globális hitelek részeként. Természetesen a kamat kialakításánál figyelembe veszi a saját működési költségeinek fedezetét.”²²

3. tábla A tizenegy lezárt globális hitelkeret

Ország	Hitelkeret megnevezése	Hitelkeret szerződésének aláírása	EIB honlapján megjelenő összeg	Továbbhitelezések száma	KKV szektor részére folyósított átlagos kölcsön összege
Csehország	Ceska Sporitelna Loan for SMEs I	5/19/09	200,000,000	91	2,197,802
Szlovákia	Unicredit Leasing Slovakia GL	6/3/08	70,000,000	1407	49,751
Magyarország	Unicredit Leasing Hungary GL	12/16/08	50,000,000	314	159,236
Magyarország	MKB Global Loan	4/18/08	20,000,000	2	10,000,000
Hollandia	Rabobank loan for sme i	7/30/09	300,000,000	333	900,900
Franciaország	PG Caisse d'épargne petite entreprise	6/26/08	100,000,000	nincs adat	
Franciaország	BNP Paribas PG PME VIII	10/8/08	300,000,000	1197	250,626
Franciaország	Socgen pret pour PME I	12/5/08	300,000,000	2782	107,836
Németország	Deutsche kreditbank umwelt GD	12/19/08	75,000,000	32	2,343,750
Németország	Rentenbank micro GL renew energy II	6/19/08	200,000,000	18	11,111,111
Olaszország	Gruppo Unicredito SME PG	10/27/08	300,000,000	3382	88,704

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Nem egyszerű pontos képet kapunk a kamat mértékét vagy bármilyen más kedvezményt illetően. Mikor erről az EIB-t kérdeztük, megtudtuk, hogy a kamatkedvezmény nem egy konkrét szám, hanem minden egyes esetben egyedi tárgyalás során alakul ki, ezáltal üzleti titoknak minősül. A KKV-k részére biztosított kedvezmény végül bekerül az EIB és a közvetítő bank közötti szerződésbe, és bár ettől nagyobb kedvezményt a bank adhat, a minimumot legalább biztosítani kell. A közreműködő bankok által a KKV szektor részére biztosított kedvezmény szintén üzleti titoknak minősül.

De mekkora a kedvezmény? Azt látjuk, hogy minden esetben más és más, sőt minden ügyfélnél is más és más. Azonban mivel néhány bank nyilvánosságra hozza a kedvezmény mértékét, azt mondhatjuk, hogy 0,2 és 0,4% között mozog.²³

Ez nem tűnik túl kecsegtetőnek, igaz?

Vajon egy kiváló besorolással rendelkező, non-profit közintézmény miért nem tud ennél többet adni?

Az EIB nem kívánt a részletekbe belemenni, de azt látjuk, hogy a közreműködő bankok az EIB-nek fizetendő kamat miatt nem nagyon tudnak a fenti kedvezménytől nagyobbat felajánlani. De az EIB kedvező kamatot ígért, nem? Úgy tűnik, hogy a kötelezően alkalmazott biztonsági marzs miatt növekedik meg a kamat mértéke.

Beszéljünk egyenesen. A kamatkedvezmény elég alacsony, mert igazából nincs miből adni, de vannak egyéb kedvezmények, mint például a hosszabb futamidő vagy a késleltetett törlesztés lehetősége.

Nehéz bármilyen hasonlóságot keresni a kedvezmények területén, hiszen ezek bankonként változnak. Előfordul a 11 éves futamidő, ahol csak két évig kell a kamatot fizetni,²⁴ míg találkoztunk például a Česká Spořitelna-nál (mely a globális hitelek piacvezetője Csehországban) 15 éves futamidővel is.²⁵ Úgy tűnik, hogy a kedvezmények mértéke csak a bank kedvén múlik, csakúgy mint az, hogy az adott KKV megfelel-e az adott kedvezmény igénybevételéhez szükséges feltételnek.

Talán még fontosabb, hogy ezek a kedvezmények nem minden KKV számára fontosak annyira, mint amennyire a kamatkedvezmény lenne.

De miért nem biztosít nagyobb kamatkedvezményt a világ legnagyobb közbankja a globális hitelekkel kapcsolatban a közreműködő bankoknak, és ez által a KKV szektornak?

A globális hitelek forrást biztosítanak a bankoknak a nehéz időkben

Talán ha a dolgok legmélyére nézünk, az EIB pénze a közvetítő bankok számára a gazdasági válság nehéz időszakának tevékenységük folytatása melletti átvészélése miatt fontos. Egy, a bankok által eddig nem tapasztalt helyzetben, amikor is nehéz és drága a forrásokhoz jutni²⁶, azonnal felértékelődött az EIB által felkínált pénz, amihez jobb feltételekkel lehet hozzájutni, mint a bankközi piacon.

Mivel a bankok számára a forrásokhoz való hozzáférés lehetősége lecsökkentek és egyben meg is drágult, sokuk csőd közeli helyzetbe került és segítségre szorult. Ebben a nehéz helyzetben jól jön az EIB által felkínált globális hitel, mely akár két évig

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

képes segíteni a bankok tevékenységének finanszírozását, különösen a kelet-európai régióban. Persze a globális hitelek 50–100 millió eurós összege nem túl jelentős egy bank költségvetését tekintve, azonban még mindig egy tisztas összeg, melyet nem kell máshonnan előteremteni. Egy Kelet-Európában működő bank számára ez az összeg is sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint nyugat-európai társaiknak.

Elmondhatjuk, hogy habár a közvetítő bankok részére globális hitelként biztosított pénzeszköz nem túl olcsó, de az EIB ilyen típusú hitelekre fordított forrásai növelésével könnyen elérhetővé vált (annak ellenére nem olcsó az EIB által biztosított hitel, hogy a lehető legjobb, AAA besorolású, non-profit közbankról van szó, ám mindezek ellenére tetemes működési és biztonsági marzsot alkalmaz, mely régióként a közvetítő bankokként változik.)

Nem szabad elfelejtenünk, hogy ez EIB által a gazdasági válság alatt, bizonyos régiók vagy szektorok (például az autóipar) támogatására felvett hitelek költségei is az egekbe szöktek.²⁷ Ebből következett, hogy az EIB által biztosított pénzügyi mentőcsomagok is kifejezetten drágák lettek a magas kamatok miatt.

Nem tudni, hogy a közvetítő bankok pénzügyileg megalapozott döntése vagy egyszerűen a kényszerűség miatt, de az EIB globális hitelei a nem túl kedvező feltételek ellenére még mindig jó forrásszerzési lehetőséget biztosítottak.

Önmagában az, hogy az utóbbi két évben mindössze 2946 KKV részesült a 30 globális hitel forrásaiból, illetve, hogy a globális hitelek jelentős része érintetlen, csak megerősítette azon feltételezésünket, hogy

a kelet-európai régióban a globális hitelek intézménye sokkal inkább a közvetítő bankok, mintsem a KKV-k érdekeit szolgálta.

Most gondoljunk vissza EIB ígéreteire, miszerint a globális hitel intézménye óriási segítséget jelent majd a KKV szektornak a gazdasági válság idején.

2.3 Kit érdekel ez az egész? Mi a helyzet a nyilvánossággal és a szabályszerűséggel?

Bárki, aki a ellátogat az EIB weblapjára (www.eib-org) hogy információt szerezzen a globális hitelek aktuális állapotáról, üres kézzel kénytelen távozni. Az információs táblák elavultak, a közvetítő bankokkal kötött hitelkeret szerződés aláírása után semmilyen aktualizálás nem történik. Mindegyikük bekerül a „támogatott projektek” menüpontba, és sem a továbbhitelezés, sem az elért KKV-k, sem régiós bontás tekintetében nem történik adatfrissítés, de még a hitelkeret lezárása sem kerül jelzésre, ahogyan az sem, ha a megkötött szerződés ellenére a hitelkeret érintetlen marad.

Érdekes módon viszont feltüntetésre kerül, amikor egy hitelkeret összege változik a szerződéshez képest.

Az jól látható, hogy az EIB saját, országokra lebontott statisztikáihoz a közvetítő bankokkal kötött szerződésben szereplő összegeket használja. Ugyanezek a számok jelennek meg a sajtóanyagokban annak kapcsán, hogy egy bizonyos régió vagy szektor milyen mértékben részesül a globális hitelek biztosította forrásokból. Ahogy a korábbiakban bemutattuk, ez a

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

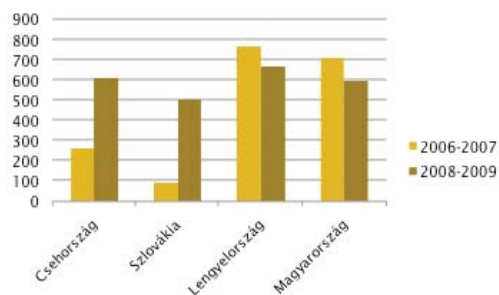
metódus pontatlan és különösen félrevezető

2.4 Nőtt-e az EIB globális hiteleinek összege a gazdasági válság alatt?

Fontos kérdés. Ahogy a bevezetőben írtuk, az EIB 2008-ban bejelentette, hogy 15 milliárd euróval megnöveli – a korábban már egyébként is 30 milliárd eurós erre szánt keretet – a globális hitelekre szánt forrásait.

A válasz – mint ahogy lenni szokott: attól függ. Vizsgálatunk alapján azt mondhatjuk, hogy ezek a tényezők maguk az országok. Ahogy jeleztük, jelen kutatásunk esetén a 2008. és 2009. során megkötött globális hitelszerződéseket vizsgáltuk, erre a kérdésre pedig csak akkor tudunk válaszolni, ha országonként megtekintjük a 2006–2007-es adatokat is. A pontosság kedvéért a 2010-es adatokat sem szabad kihagynunk.

4. grafikon - Megkötött globális hitelszerződések összegei országonként 2006–2007. és 2008–2009. tekintetében (millió euró)

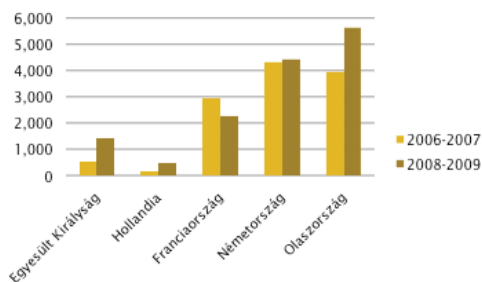
Az eredmények alapján látható, hogy Csehország és Szlovákia tekintetében erőteljes növekedés látható (234 és 563%), addig Lengyelország és Magyarország kevesebbet kapott. Lengyelország esetén a

csökkenés 13%-os, miközben Magyarországon már 16,4%. Mondhatjuk, hogy ez annyira kis csökkenés hogy említésre sem érdemes, de nem szabad elfelejtenünk, hogy ebben az időszakban tombol a gazdasági válság, melyre az EIB megfelelő választ ígért a KKV szektor számára.

Ezeknek az ígéreteknek a fényében a csökkenés elfogadhatatlan. Talán a lengyel és a magyar KKV-k nem érdemlik meg ugyanazt a támogatást a válság leküzdése érdekében? Hogyan lehetséges, hogy vannak országok, akiknél a globális hitelek összege nőtt, míg másoknál nemcsak hogy növekedés nem volt, hanem csökkentést érdemelnek?

Hogyan engedheti meg magának az EIB, hogy ennyire következtelen legyen egy régió belül?

5. grafikon - A globális hitelek szerződött összegei Nyugat-Európában 2006–2007. és 2008–2009. tekintetében (millió euró)

A 2010-es évben megkötött globális hitelekkel kapcsolatos szerződések alapján (habár még csak nem zártuk le az évet) Szlovákia kivételével minden ország kapcsán növekedést figyelhetünk meg. Szlovákia tekintetében a 2008–2009-es időszakban összesen 506 millió euró globális hitelkeretet találtunk, míg 2010

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

első 10 hónapjában csak 12,5 millió eurót (két hitelkeret-szerződés). Ez ismét rámutat arra, hogy az EIB koncepció nélkül kezeli a régió globális hiteleinek ügyét.

A nyugat- európai helyzet hasonló

konceptiótlanságot mutatott. Ahogy a grafikonon is látszik, többek között az Egyesült Királyság és Hollandia esetén jelentős az emelkedés, Németország adataiban nincs különbség, Franciaország tekintetében pedig csökkenést találtunk.

Sok baba között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

A méret a lényeg – vagy mégsem?

Egyedi hitelek, avagy mi kell a KKV szektornak

Lehetséges, hogy a KKV szektor a globális hitelek alacsony arányú továbbításától függetlenül nem is küzd forráshiánnyal? Vagy talán a globális hitelek biztosítják azt a forrásmennyiséget, ami a KKV szektornak a működéséhez szükséges és nem is kell ennél több? Lehetséges, hogy a globális hitelek biztosította források, kiegészülve az egyéb támogatási formákkal kielégítik a szektor igényeit?

Ennek vizsgálatakor érdemes megkérdeznünk a szektor képviselőit miként látják ők a helyzetüket.

3.1 A szektor szerint vajon elegendő, amit kapnak?

Az Európai Bizottság együttműködve az Európai Központi Bankkal folyamatosan vizsgálja az EU kis-, közepes- és nagyvállalkozásainak forrásigényeit is. A legutóbbi, 2009-es kutatásuk, mely a „KKV szektor forráshoz jutásának lehetőségei” címmel jelent meg rámutat, hogy problémák között a vevői kör kialakítása után a második helyen a források megteremtése, megszerzése áll.²⁸ Ez a probléma annyira fontos szerepet játszik, hogy a kutatás

rövidített változata külön is megjelent a „KKV szektor forráshoz jutásának problémái” címmel.²⁹

Hogy még érthetőbb legyen a KKV szektor banki forrásokhoz jutásának nehézsége, a fent említett kutatás rámutatott, hogy a bankokhoz forduló KKV-k csupán 55%-a kapta meg a kért hitelt.³⁰ Figyelembe véve, hogy a kutatást 2009 júniusában és júliusában végezték, amikor a legtöbb globális hitelszerződést már megkötötték, az adatok nagy valószínűséggel naprakészek és relevánsak, és jól mutatják a vállalkozások gazdasági válság alatti forrásszerzése során szerzett tapasztalatait. Az anyag arra is rámutat, hogy a KKV szektor továbbra is forráshiánnyal küszködik.

3.2 A KKV szektor részére biztosított hitelek száma és összege

Lássuk ennek fényében a globális hiteleket. Hogy megvizsgáljuk, miként jutnak az EIB globális hitelei a KKV szektorhoz a szóban forgó országokban, meg kell néznünk, hogy a teljesen kiköltött globális hitelkeretek esetén mekkora a hitelek összege és darabszáma.

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

4. tábla – KKV szektor részére továbbított átlagos hitelméret és darabszám, a teljesen kiköltött globális hitelkeretek tekintetében

Hitelkeret megnevezése	Továbbhitelezések száma	Továbbhitelezések átlagos összege
Ceska Sporitelna Loan for SMEs I Czech Republic	91	2,197,802
Unicredit Leasing Slovakia GL	1407	49,751
Unicredit Leasing Hungary GL	314	159,236
MKB Global Loan Hungary	2	10,000,000
RABOBANK LOAN FOR SME I NETHERLANDS	333	900,900
BNP PARIBAS PG PME VIII FRANCE	1197	250,626
SOCGEN PRET POUR PME I FRANCE	2782	107,836
DEUTSCHE KREDITBANK UMWELT GD GERMANY	32	2,343,750
RENTENBANK MICRO GL RENEW ENERGY II GERMANY	18	11,111,111
GRUPPO UNICREDITO SME PG ITALY	3382	88,704

Nem szabad elfelejtenünk, hogy ezek az összegek a nyugati KKV szektornak juttatott források mellett tartalmazzák a magyar, szlovák, lengyel és cseh hiteleket is. A közép- kelet- európai gazdaságok jócskán elmaradnak a nyugatiaktól, de ha ehhez hozzávesszük a kelet- európai országok saját fizetőeszközeinek (kivéve Szlovákiát, ahol 2009-től euróval fizetnek) euróhoz való viszonyát még nagyobb méretű hitelekkel találkozunk. A legjobb példa erre a magyar MKB Global Loan, ahol 20 milliárd euró mindössze 2 vállalkozáshoz jutott.

Az Európai Bizottság korábban említett 2009-es felmérése arra is rámutatott, hogy az utóbbi két évben a hitelek harmada kevesebb, mint 25.000 euró értéket képviselt, miközben a vállalkozások 40%-a kapott 25 és 100 ezer euró közötti hitelt. Az egész Unió tekintetében ez azt jelenti, hogy a KKV szektor 71%-a kevesebb, mint 100.000 euró hitelt vett fel, és 4%-uk kapott 1 millió euró feletti hitelt.

A kutatás azonban a gazdaságilag fejlettebb EU államokat (pl. Németország, Egyesült Királyság, Franciaország) is vizsgálta, így a 25.000 eurónál kisebb hitelösszeg az általunk vizsgált négy kelet- európai országban még nagyobb arányban van

jelen.³¹

Az adatok ráadásul nem csak a KKV szektorra vonatkoznak, hanem a nagyvállalatokra is, akik kifejezetten aktívak a hitelfelvétel területén. Mindezek mellett nem szabad elfelejtenünk, hogy a hitelek teljes összege a táblázatunkban szereplő összegek kétszerese, (hiszen a közvetítő bankok is hozzáteszik a saját részüket), vagyis a KKV szektor 100.000 eurónál alacsonyabb összeget igénylő 71%-a részére túl nagy. Ha az átlagos hitelméretet nézzük, akkor a 100.000 eurós határ alatt csak egy globális hitel található, a 70 milliárd euró értékű Unicredit Leasing Slovakia GL.

Különös az a tény, hogy a kelet európai globális hitelek esetén a vizsgált két év alatt számos, csak közepes vállalkozások legnagyobbjainak részére elérhető hitelkeret-szerződés került aláírásra (Csehországban 9-ből 4, Szlovákiában 12-ből 3, Magyarországon 11-ből 3, Lengyelországban egy sem). Mindeközben a vizsgált nyugat- európai országokban ez alig volt jellemző, egyedül Németországban találtunk 39-ből egy ilyen hitelkeretet és Olaszországban 36-ból kettőt.

A fenti táblázathoz visszatérve úgy tűnik,

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

hogy a nagyobb vállalkozások képezik a gazdaság jelentős részét, ugyanis így lenne csak érthető, hogy miért ők kapják a globális hitelkeretek legnagyobb részét. Ennek azonban ellentmond az Európai Bizottság anyaga:

“Gyakran elfelejtjük, hogy az Unió vállalkozásainak 99%-a a KKV szektorhoz tartozik. Ők biztosítják a magánszektor munkahelyeinek 2/3-át és a gazdasági eredmény több mint fele is hozzájuk kapcsolódik. Sőt, a KKV szektor az európai gazdaság legfontosabb eleme, tagjain múlik a növekedés, és kiemelten fontosak a kutatás és fejlesztés területén is.

Attól is fontosabb az a tény, hogy a KKV szektor 90%-a kevesebb, mint 10 főt foglalkoztató mikrovállalkozás. Ez alapján a európai gazdaság legfontosabb elemei éppen a mikrovállalkozások, akik átlagban két munkavállalót foglalkoztatnak. Valószínűleg ebben rejlik az EU gazdasági ereje!”³²

Hát ez az! Van azonban egy másik rejtély is, mégpedig hogy miként lehetséges, hogy ezek a vállalkozások ilyen nehezen tudnak az EIB globális hiteleihez jutni.

Ez a hitelkihelyezés nagyon keveset segít annak a KKV szektornak, amelynek az EIB gyors és hathatós segítséget ígért. Az adatokból az látszik, hogy a legkisebb vállalkozások alig jutnak a globális hitelek által biztosított forrásokhoz. Az EIB biztos nem ezt akarta elérni a közvetítő bankok bevonásával. Ez viszont magával hozza azt a kérdést is, hogy vajon az EIB miért nem felügyeli a globális hitelkereteket és miért nem éri el, hogy a pénz valóban oda kerüljön, ahová azt szánták?

És mi a célja az EIB-nek a közepes vállalatok

legnagyobb részére biztosított globális hitelkeretekkel? Különösen nehéz kérdés ez a kelet-európai régióban, ahol a KKV szektor láthatóan jóval kisebb méretű.

3.3 Célzott globális hitelkeretek

A két vizsgált évben a négy kelet-európai ország tekintetében csak egyetlen olyan globális hitelkeretet találtunk (Lengyelországban), amely egy speciális terület részére biztosított forrást.³³ Ez teljesen ellentmond annak a ténynek, hogy a nyugat-európai országokban a célzott globális hitelkeret rendkívül gyakori. A célzott hitelkeret célja, hogy egy olyan gazdasági szektor részére biztosítson hitelkeretet, melynek egyébként problematikus lenne a hitelhez jutás.

Ennek a szektornak a hitelhez juttatása ilyen célzott globális hitellel a leghatékonyabb, hiszen így a közvetítő bankoknak mindenképpen meg kell találniuk ebben a szektorban a hitelt felvevő vállalkozásokat.

Az ilyen célzott hitelkeret nagyon gyakori Németországban (a vizsgált időszak minden második hitelkerete ilyen) Franciaországban, az Egyesült Királyságban és Olaszországban is.

Hogyan lehet, hogy míg a vizsgált nyugat-európai országokban az EIB képes a kulcsszektorok részére felállított hitelkeretek létrehozására, addig a kelet-európaiakban nem? Talán ők nem érdemelnek ilyen célzott támogatást? Vagy talán sok munkát generálna az EIB munkatársainak?

Az adatokból leszűrhetjük, hogy a kelet-

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

európai régióban hatalmas összegek kerülnek hitel formájában, célzottan a nagyobb vállalkozásokhoz. Ez azonban magával hozza a mikrovállalkozások, illetve a megújuló energiahordozók és a kutatás-fejlesztés területére jutó hitelkeret csökkenését.

3.4 A győztes pedig...

Természetesen ez nem verseny, tehát mindenkinek győztesen kell távoznia. Nem lehet azonban nem észrevenni, hogy az egyes országok KKV szektorai különbözőképpen tudtak élni a globális hitelek adta lehetőségekkel.

A legjobban Szlovákia élt a lehetőséggel, ahol ötszörösére nőtt az EIB által biztosított hitelkeret. Szintén itt a legjobb a hitelkeretek KKV szektorhoz jutásának aránya, sőt még más országokból is sikerült ide csábítani forrásokat. Ez az extra hitellehetőség segítette hozzá Szlovákiát ahhoz, hogy a KKV szektor több forráshoz jusson, mint amennyit előzetesen várhatott.

Amiben azonban Szlovákia mindenképpen

kiemelkedik, az a KKV szektor hiteleinek száma, ami összesen 1.782, háromszor annyi, mint a második Csehország tekintetében. Mindeközben ne feledjük el, hogy Szlovákia kapta a négy vizsgált kelet-európai ország közül a legkisebb globális hitelkeretet.

Nem szabad azonban, hogy a többi ország irigykedjen, vagy azt higgye, hogy átvették (pedig úgy tűnik, hogy mégis) hiszen 2010-ben a kivételezés megszűnt. Az EIB globális hitelkereteit 2010. tekintetében megvizsgálva láthatjuk, hogy a szlovák KKV szektor részére csak 2 hitelkeret, összesen 12,5 millió euró értékben került aláírásra. Ez hatalmas visszaesés a 2008-as 140 millió és a 2009-es 366 millió euróhoz képest, még akkor is, ha még csak 2010 novemberét írjuk. De mintha a hírek arról szóltak volna, hogy az EIB 30 milliárd euróval növeli a KKV szektor részére elérhető hitelkeretet.

Lehet, hogy a szlovák KKV szektor megint más országoktól csábít el forrásokat?

Mi a gond a globális hitelekkel?

A négy vizsgált ország 2008–2009-es globális hiteleinek vizsgálatakor megfigyelhetünk néhány ismétlődő eseményt.

Nézzük meg ezeket röviden.

Káosz, káosz, káosz

Nem kétséges, hogy amikor közvetlen ügyfeleinek hitelképességét vizsgálja, az EIB remek munkát végez. Ezt nem csak a fizetésképtelen adósok alacsony számából, hanem a nemrég elkészült külső vizsgálat (Wise Persons Panel) megállapításaiból is leszűrhetjük.³⁴

Ennek ellenére a globális hitelek adminisztrációját és a velük kapcsolatos jelentéseket a káosz szóval lehet a legjobban jellemezni.

Ahogy korábban már írtuk, hatalmas különbségek vannak az EIB és a közvetítő bankok között szerződött hitelkeretek és a közvetítő bankoktól a KKV szektorokhoz került összegek között. Ez rámutat arra, hogy súlyos hiányosságok vannak a közvetítő bankok ellenőrzésének területén.

Szabályszerűség, vagy annak hiánya

Minden hitelszerződésnek fontos eleme a feltételek és a kondíciók pontos leírása, de elengedhetetlen az esetleges szabályszerűségek kezelése is.

Az EIB kommunikációjában kiemelte, hogy elégedetlen azokkal a közvetítő bankokkal, amelyek nem képesek a hitelkeretüket továbbhitelezni. Mi azt gondoljuk, hogy az elégedetlenség kifejezése nem a megfelelő válasz a gazdasági válság során azokkal a bankokkal szemben, akik nem képesek a hitelkeretet továbbfolyósítani. A globális hitelkeret tovább nem adása az EIB által megbízhatónak titulált és nagy körültekintéssel kiválasztott közvetítő bankok részéről elfogadhatatlan.

Az ilyen esetek szankcionálásának elmaradása elfogadhatatlan. Az EIB ugyanis egy közbank, ahol a globális hitelek esetén közpénz kerül hitel formájában a legrászorultabb gazdasági szektorokhoz.

Ha a globális hitelek célja a KKV szektor támogatása, akkor ennek a célnak a közvetítő intézményeknek is meg kell felelniük. Ha erre nem képesek, akkor az egyszerűen szerződészegés, amelyet mint bármilyen más hitelszerződés esetén különböző módokon szankcionálni kell. Jelenleg azonban semmilyen büntetést nem kapnak a hitelkeret továbbításával elmaradó közvetítő bankok számára. Az, hogy az EIB kifejezi elégedetlenségét messze nem elegendő.

Az EIB saját bevallása szerint, sok időt tölt a közvetítő bankok hitelképességének vizsgálatával, de mindeközben egyáltalán nem vizsgálja, hogy ezek a bankok hogyan

---

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

haladnak a hitelkeret továbbításával.³⁵

A közvetítő bankok maguk dönthetnek a hitel továbbításának helyéről

Láttuk korábban, hogy a hitelkeret felhasználása nem feltétlenül abban az országban történik, ahová azt eredetileg szánták. Az EIB a hitelkeretek egy részét több ország KKV szektorának fejlesztésére szánja, ez különösen igaz akkor, amikor egy multinacionális bank a partnere. Így például az Erste Group EIB-vel kötött hitelkeret-szerződése több országot is megnevez, ahová a forrás továbbítható.

Jellemző, hogy a hitelkihelyezés során a közvetítő bankok a szerződésben meghatározott feltételeket figyelmen kívül hagyják. Ez azt jelenti, hogy a közvetítő bankokat még a szerződésben rögzített feltételek sem kötik. Vagyis az EIB minden probléma nélkül elfogadja, ha egy közvetítő intézet a szerződésben meghatározottaktól eltérő arányban biztosítja a hitelt a különböző országok KKV szektorainak részére, amivel tulajdonképpen szerződést szeg. Ennek a gyakorlatnak a legproblematikusabb része, hogy az EIB országokra lebontott jelentése egyáltalán nem követi a valódi hitelkihelyezést. Ahogy láttuk, a vizsgált kelet-európai országok egyikében sem a leszerződött összeg került a KKV szektorhoz.

Az EIB saját honlapján megjelentetett országspecifikus adatainak azt kell megjelenítenie, hogy az adott ország KKV szektora mekkora hitelhez jutott a globális hiteleken keresztül. Ha a közvetítő bank nem képes az adott országban kihelyezni a hitelt, akkor meg kell kérdőjeleznünk az EIB partner-kiválasztási módszerét.

Éppen emiatt nem működhet a globális hitelek intézményrendszere a szerződés betartásának vizsgálata nélkül, melynek ki kell térnie a továbbhitelezés vizsgálatára is. Természetesen megtudtuk, hogy az EIB szem előtt tartja, hogy a szerződésben megjelölt országokba kerüljön a hitel összege, de semmit nem tesz, amikor ez mégsem így történik.

A közvetítő bankoknak feladata, hogy megfeleljen a szerződésben vállaltaknak, miközben az EIB feladata, hogy ellenőrizze ezt.

Kulcsterületek támogatása célzott hitelekkel

Fontos lenne, hogy a kelet-európai országokban több célzott hitelkeret jelenjen meg, hiszen ezek nagyon jól működnek a nyugat-európai országokban. Különösen annak tekintetében, hogy ezek a szektorok (megújuló energia, mikrovállalkozások, kutatás-fejlesztés) Kelet-Európában ráadásul még jobban rá vannak utalva az EIB segítségére. Látjuk, hogy 2010-ben már nagyobb arányban jelennek meg ilyen célzott hitelek, azonban ezek még mindig elmaradnak a német, a francia vagy akár az angol célzott hitelektől. Azt az EIB is elismeri, hogy a globális hitelek nehezen tudnak hozzáadott értéket képviselni³⁶, azonban a célzott hitelkeretek ezen is nagyban tudnának segíteni.

Az EIB tárgyalásokat folytatott 2008 májusában a KKV szektorral a fenti probléma kezelésére. Az egyeztetés rámutatott, hogy milyen óriási különbségek vannak különböző országok különböző vállalkozásai között, ami a hozzáadott érték növelése miatt egyértelműen a „személyre szabott” hitellehetőségek kialakításra felé mutat.³⁷

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Ajánlások

Először is meg kell vizsgálnunk, hogy a globális hitelek elérték-e az EIB által ígért eredményeket? Az elemzett adatok alapján ezt nem tartjuk valószínűnek. Fontos támogatás, de meg sem közelíti a szektor várakozásait.

Emiatt véleményünk szerint alapjaiban át kell alakítani a globális hitelek intézményrendszerét, hogy az képes legyen az EIB és az európai képviselők által hangoztatott eredményeket megvalósítani.

Ezt a következőkkel lehet elérni:

- Célzott hitelkeretek kellene, melyek között megjelennek a mikrovállalkozások, a kutatás-fejlesztés és a megújuló energiával kapcsolatos vállalkozások részére elérhető pénzügyi alapok. A célzott hitelkeretek növelését az általános globális hitelek terhére is növelni kell.
- A jelenleginél nagyobb pénzügyi és egyéb kedvezményeket (például garancia) kell felkínálni a hitelfelvevők részére. Ezt az EIB működési vagy akár a kockázati marzsának terhére is biztosítani kell, hiszen így lehet vonzó a globális hitelkeret a KKV szektor szereplőinek számára.
- Az EIB és a közvetítő bankok között kötött szerződés betartását szigorúbban kell kezelni. Egy ország szektorának kialakított hitelkeret csak a célországba kerülhessen. Ha több ország KKV szektorának szól ugyanaz a hitelkeret, akkor egyértelműen definiálni kell, hogy melyik ország milyen arányban részesül a

hitelkeretből. Az ettől való eltérést szerződésszegésnek kell tekinteni.

- Mivel láthatóan a közvetítő bankok láthatóan lassan hitelezik tovább az 50 millió eurónál nagyobb összegeket, javasoljuk, hogy egyszerre ne kapjanak meg ettől nagyobb összeget (vagy a szerződött összeg 25%-át), így elkerülhető, hogy ez a forrás a bankok középtávú tartalékát növelje. Ehhez kapcsolódik, hogy a szerződésben rögzített hitelkeret csökkentése is annak kedvezne, hogy a közvetítő bankok mielőbb a KKV szektorhoz jutassák a forrásokat.

- Az EIB honlapján keresztül legalább hathavonta hozza nyilvánosságra a hitelkeret szerződések forrásainak alakulását. Ezen adatok között jelenjen meg a közvetítő banknál lévő hitelkeret összege, a KKV szektor hitelfelvevőinek száma, régiónkénti és szektorális bontása. Ez jelenleg csak külön kérésre érhető el, sajnos azonban az adatfeldolgozás hibája miatt egyébként sem képes valós képet festeni az aktuális helyzetről. Szintén fontosnak tartjuk a közvetítő bankok globális hitelek továbbításának értékelését.

Elismerésre méltó, hogy a gazdasági válság idején az EIB több ország tekintetében is képes volt gyorsan növelni a direkt projekt támogatásra biztosított forrásait. A globális hitelek esetén azonban nem ilyen kedvező a helyzet. Ennek legfőbb oka a közvetítő intézmények beiktatása, akik maguk is kockázatot vállalnak.

Az EIB-nek a KKV szektor egyéb támogatási

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

formáit is fejleszteni kell. Ilyen lehet a garanciavállalás, melyre már most is van példa, de érdemes lenne ezt kiegészíteni vissza nem térítendő támogatással. Ez nemcsak maga a támogatás miatt fontos, hanem sok esetben ez segíti bankhitelhez a KKV szektor tagjait.

A legfontosabb azonban, hogy az EIB vegye figyelembe a KKV szektorral folytatott találkozóin összegyűjtött javaslatokat, melyek nagy részben átfednek az ebben a kiadványban megfogalmazottakkal.

Lábjegyzetek

1. 'SMEs in V4 Countries', Visegrad.info: Politika és fejlesztés a Visegrádi országokban, <http://www.visegrad.info/smes-and-innovative-businesses/factsheet/smes-in-v4-countries.html>
2. "The Credit Crunch Spreads to Business", Businessweek, 2008. 10. 02., http://www.businessweek.com/magazine/content/08_41/b4103020404275.htm; "Bank of England's Tucker warns banks threatening recovery by not lending", Telegraph, 2009. 06. 10., <http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/5488696/Bank-of-Englands-Tucker-warns-banks-threatening-recovery-by-not-lending.html>; "Giving SMEs the credit they need", European Commission Enterprise & Industry Online Magazine, 2009. 02. 12., http://ec.europa.eu/enterprise/e_i/news/article_8750_en.htm; 'SMEs in V4 Countries', Visegrad.info: Portal on policy and development in Visegrad countries, <http://www.visegrad.info/smes-and-innovative-businesses/factsheet/smes-in-v4-countries.html>
3. "ECOFIN ask the EIB to deploy EUR 15 bn for SMEs", Info, az EIB információs magazinjának 2008/3 kiadványa, megtalálható: http://www.eib.org/attachments/general/bei_info/bei_info132_en.pdf
4. "From financial crisis to recovery: A European framework for action"; az Európai Bizottság kiadványa, 2008. 10. 29. 6. oldal, elérhető: http://ec.europa.eu/employment_social/esf/docs/from_crisis_to_recovery_en.pdf; "A European Economic Recovery Plan"; az Európai Bizottság kiadványa 2008. 11. 26. 12. oldal
5. "EIB rolls out SME funding scheme", EurActiv, 2009. 02. 13. <http://www.euractiv.com/en/innovation/eib-rolls-sme-funding-scheme/article-179405>
6. "EIB Directors approve anti-crisis measures for 2009-2010", Sajtóanyag, EIB, 2008. 12. 16., <http://www.eib.org/about/press/2008/2008-159-eib-directors-approve-anti-crisis-measures-for-2009-2010.htm?lang=-en>
7. Az EIB hitelezését alapul véve 2009-ben 79 milliárd eurós hitelről kötött szerződést
8. 'Intermediated Loans', EIB, <http://www.eib.org/products/loans/intermediated/index.htm>
9. Az EIB és a Price Waterhouse Coopers, 2005 és 2007 közötti az EU területét érintő célzott globális hitelek teljesítményének értékelése, 15. oldal <http://www.eib.org/infocentre/publications/index.htm>
10. 'Evaluation of special dedicated Global Loans in the European Union between 2005 and 2007', megjelent az EIB és a Price Waterhouse Coopers kiadásában 2009 szeptemberében, amelynek keretében 10 globális hitelkeretet vizsgáltak; 'Evaluation of EIB financing through global loans under the Lomé IV Convention', kiadta az EIB, 2006 májusában, amelyben 15 afrikai, karibi és csendes óceáni (ACP) globális hitelkeret vizsgálata található; 'Evaluation of SME Global Loans in the Enlarged Union', kiadta az EIB 2005 júniusában, melynek keretében 25 globális hitelkeretet vizsgáltak meg; 'EIB financing with its own resources through global loans under Mediterranean mandates', kiadta az EIB 2004 decemberében, amelyben 10 globális hitelkeretet vizsgáltak; mind a négy kiadvány elérhető a <http://www.eib.org/infocentre/publications/index.htm>
11. 'The EIB Transparency Policy', EIB 2010. február 2., http://www.eib.org/attachments/strategies/transparency_policy_en.pdf, p.25
12. Az EIB jegyzett tőkéjét a Unió tagállamai biztosították. Ez az alaptőke biztosította lehetőséget, hogy az EIB piaci hitelekhez jusson. Az EIB hiteleinek Unión kívüli része esetén szintén a tagállamok vállalják a garanciát. <http://www.eib.org/about/index.htm>

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

13. Az Európai Bizottság kisvállalkozásokról szóló (SBA) kiadványai:
 Magyarország http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_hungary_en.pdf
 Szlovákia http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_slovakia_en.pdf
 Lengyelország http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_poland_en.pdf
 Cseh Köztársaság http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_czechrepublic_en.pdf
14. 'EIB steps up SME lending in response to financial crisis', kiadta az EIB, 2010. 02. 25., http://www.eib.org/attachments/general/events/briefing2010_01_sme_en.pdf
15. 'European SMEs under Pressure: Annual Report on EU Small and Medium-Sized Enterprises 2009', Európai Bizottság, 15. oldal http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/dgentr_annual_report2010_100511.pdf
16. A 69%-os adatot az összes teljesen továbbított hitelkeret vizsgálatával kaptuk meg, kivéve két magyar hitelkeretet, ahol csak egy, valamint két esetben jutott el a hitel a KKV szektorhoz. Ezekben az esetekben az EIB-től kapott információk alapján a legnagyobb adható hitelmérettel számoltunk, azaz 12.5 millió euróval.
17. Az UniCredit CZ Global & Mid Cap Loan, 2008. 11. 07-én kötött szerződés 100 millió eurós hitelkerete 2010. 06. 10-én teljesen érintetlen. A Ceska Sporitelna Loan for SMEs I, 2009. 05. 19-én leszerződött 200 millió eurós hitelkerete 2010. 06. 10-én teljesen kiköltve (további információk az 1. és a 2. táblákon találhatóak)
18. 'Immortent CEE Regional Loan for SMEs I', EIB, <http://www.eib.org/projects/loans/2009/20090014.htm>
19. SGEF Global & Mid Cap Loan III, 100 millió eurós hitelkeret-szerződés 2008. 12. 15-én kerül aláírásra a cseh KKV szektor részére. Jelen pillanatig 45 millió euró került a közvetítő bankhoz aminek 87%-a került cseh, míg 13%-a szlovák KKV szektorhoz (összesen 403 vállalkozáshoz). <http://www.eib.org/projects/press/2008/2008-141-republique-tcheque-un-pret-novateur-de-la-bei-a-l-intention-des-pme.htm>
20. 'SBA Fact Sheet - Poland', Európai Bizottság Vállalkozás és Ipar, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/final/sba_fact_sheet_poland_en.pdf
21. A témát jobban ismerőknek a 14.81% magas lehet, figyelembe véve, hogy 30 hitelt vizsgáltunk a kelet európai térségben. Hogy az EIB-t jobb színben tüntessük fel a több országban elérhető hitelkereteket csak egynek számoltuk. Ha ezeket is beleszámoljuk az arány már csak 13.3 %.
22. 'FAQ - Activities', EIB, <http://www.eib.org/products/faq/>
23. A SZRB Slovakia által felkínált kedvezmény 0.20 % - <http://www.szrb.sk/Documents/tlacove%20spravy/SZRB-INVESTuver0211.doc>, a Komerčni Banka (melyet a Société Générale tulajdonol) által felkínált pedig 0.35 % http://www.kb.cz/en/com/eu_point/eib_loan.shtml, a CSOB Leasing által felkínált pedig 0.40 % <http://www.csobleasing.cz/cz/produkty/euroleasing/otazky-a-odpovedi>
24. SZRB Slovakia http://www.szrb.sk/Documents/produktove%20informacie%20od%2024-11-2008/priame%20uvery%2024-11-2008/Priame%20uvery%20-%20Euro/INVESTuver_150210.doc
25. 'Česká Spořitelna Aktuální', http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/news_ie_969.xml
26. Az Európai Bizottság gazdasági és pénzügyi főigazgatóságának kiadványa 2009 júliusából: „Economic Crisis in Europe: Causes, Consequences and Responses”, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication15887_en.pdf nyolcadik és kilencedik oldal
27. "Debt Markets take fright at 'EU bond'", Telegraph.co.uk, 2009. 02. 26. <http://www.telegraph.co.uk/finance/newsbysector/banksandfinance/4840371/Debt-markets-take-fright-at-EU-bond.html>

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

28. 'Access to finance; Analytical report', Európai Bizottság és az Európai Központi Bank közös kiadványa 2009 szeptemberéből, 27. oldal
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/files/survey_access_to_finance_analytical_report_en.pdf
29. 'Access to finance worries small and medium enterprises', Európai Bizottság és az Európai Központi Bank kiadványa 2009 szeptemberéből, 1. oldal
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/files/flash__eurobarometer__summary_en.pdf
30. 'Access to finance; Analytical report', Európai Bizottság és az Európai Központi Bank kiadványa, 37. oldal
31. 'Access to finance; Analytical report", Európai Bizottság és az Európai Központi Bank kiadványa, 39. oldal
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/files/survey_access_to_finance_analytical_report_en.pdf
32. 'Facts and figures about the EU's Small and Medium Enterprise (SME)', Európai Bizottság, Vállalkozás és Ipar, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/index_en.htm
33. Az RLPL Micro Enterprise ABS GL hitelkeretszerződését 2008.01.17-én 29,450,397 euró értékben írták alá
34. 'European Investment Bank's external mandate 2007-2013 Mid Term Review', EIB, 2010 február, 21. oldal, http://www.eib.org/attachments/documents/eib_external_mandate_2007-2013_mid-term_review.pdf
35. 'Evaluation of Special Dedicated Global Loans in the European Union between 2005 and 2007', EIB, megállapítások és javaslatok a 6. és a 7. oldalon
36. 'Evaluation of Special Dedicated Global Loans in the European Union between 2005 and 2007', EIB, megállapítások a 6. és a 7. oldalon
37. 'SME consultation 2007/2008', EIB 2008. május, vezetői összefoglaló

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Legutóbbi kiadványaink

Képesek-e a nemzetközi pénzügyi intézetek hathatósabb támogatást nyújtani Dél- és Kelet-Európában a megújuló energiahordozók és az energiahatékonyság területén? – 2010. július

Túl a csúcson. Az Enel tervei a szennyezés Albániába történő exportálására – 2010. április

Kihasztnátlan lehetőségek – Az Uniós támogatás és a kohéziós politika többre képes a fenntartható klíma és az energia területén Közép- Kelet-Európában – 2010. március

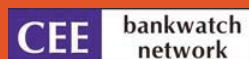

A fenti kiadványok mind megtalálhatóak a honlapunkon:
<http://bankwatch.org/publications/>

Sok bába között elvész a kisvállalkozás – avagy hogyan nem működik az EIB globális hitelezése?

Az EIB globális hiteleinek alapvető célja,
hogy a KKV szektor forráshoz jutását segítse,
ennek ellenére jelenlegi formájában
nagyobb segítséget jelent a közvetítő bankoknak.
Az EIB felelőssége ebben a kérdésben elvitathatatlan.

Közép–Kelet–Európai Bankfigyelő Hálózat
Na Roczesti 1434/6
Praha 9, 190 00
Cseh Köztársaság
E-mail: main@bankwatch.org
Weboldal: www.bankwatch.org
Twitter: www.twitter.com/ceebankwatch